

פרשת ניצבים
ראש השנה
תשפ"ו

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	18:04	19:15
בני ברק	18:21	19:17
ציריך	19:09	20:15
וינה	18:43	20:09
אנטוורפן	19:29	20:37
פריז	19:26	20:40
לונדון	18:52	19:51

דבר הישיבה

מלוך על כל העולם כולו

דודי מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, שימש עשרות שנים כשליח ציבור בהיכלה של ישיבת מיר בירושלים. תפילתו הנרגשת היתה לשם דבר, בהשתכחות הנפש ממנו, ולאורך השנים שמעו אותו אלפי תלמידים.

בנו מורנו המשגיח הגאון רבי בנימין פינקל שליט"א, אמר לי פעם כי מן הסתם יש תלמידים ששמעו את רבי אריה שנים רבות, ויכולים לחקות ולהעתיק את נוסח תפילתו. "אבל יש קטע אחד", אמר רבי בנימין, "שלא שייך להעתיק אותו, כי אף פעם הוא לא אמר אותו עם ניגון. זהו הקטע של 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך'. אבא היה אומר זאת כל פעם בקול נשנק מבכי וחנוק מדמעות... לא היתה שם כל מנגינה ששייך להעתיקה"...

רבי אריה, שהיה כולו לב, המה בבכיה בהתחננו שמלכות שמים תוכר בעולם. כך נראית עבודת מלכויות של צדיקי הדור!

(אוצרותיהם אמלא)

הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה!

(מרן המשגיח הגדול רבי ירוחם ליבוביץ זצוקל ממיר)

בית מדרש

גליון שבועי לתלמיד, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 595

ראשי הישיבה, רבניה, ואלפי תלמידיה, מברכים את כל בוגרי וידידי הישיבה בכל רחבי תבל בברכת "כתיבה וחתומה טובה"

מתורת רבותינו

שלום עלי נפשי - זהו שורש הרע

פן יש בכך שרש פרה ראש ולענה (כט, יז). וברש"י כלומר מפרה ומרבה רשע בקרבכם.

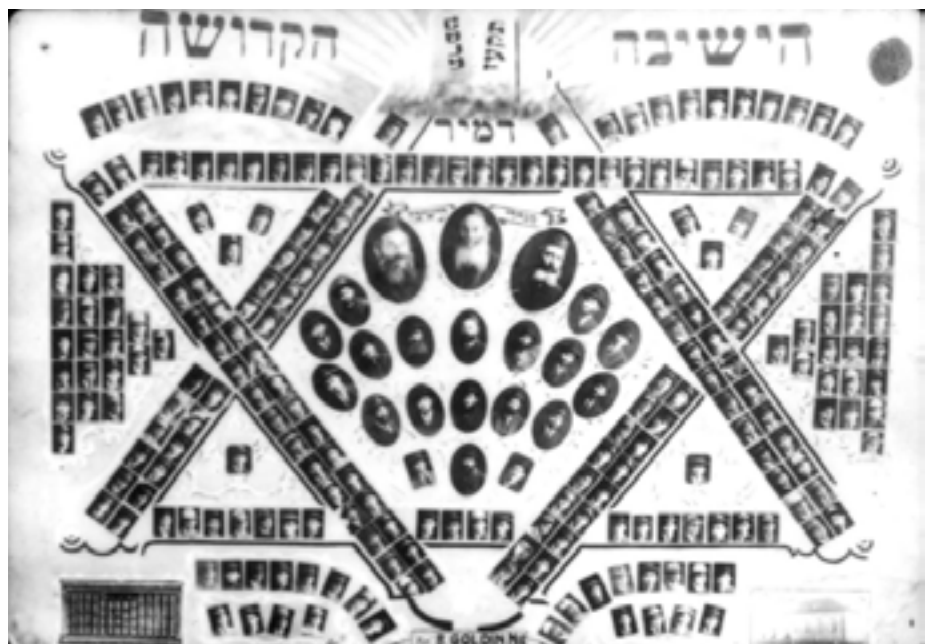
ואמר הכתוב "למען ספות הרוה את הצמאה", וברש"י: שאוסיף לו אני השגגות על הזדונות. אדם האומר שלום יהיה לי, אצלו אין עבירות בשוגג. אדם המפחד מלעבור, אבל נדח ונפל בחטא, אצלו שגגותיו נקראים הם בשם שוגג, אבל האומר שלום יהיה לי ואין מפחד כלל, הנה גם שגגותיו כמזיד יחשבו לו.

השורש אשר מפרה ומרבה רשע בקרבכם, הוא מה שאומר הכתוב להלן: "והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי" וגו', שום עבירה שיעשה האדם, ותהיה הכי גדולה שתהיה, אינה בסוג של שרש פרה ראש ולענה, בסוג של מפרה ומרבה רשע, כי אם בהתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי, זהו המפרה רשע. - נורא הענין, וזה ביאור נפלא בפסוק.

דעת תורה - למרן המשגיח רבי ירוחם זצ"ל

ימים מקדם

לקראת השנה החדשה הבעל"ט לפנינו תמונת מחזור משנת תרפ"ט בעיירה מיר בבלארוס, בו נראים רבני ובני הישיבה הק' בזמן זה

‘הלכות תשובה’ – הלכות כשאר הלכות שבתורה

ושבת עד ה' אלקיך (ל, ב)

יתחרט באופן אחר, על דרך דוגמא: אם יתבונן בדעתו ויבין למשל כי "רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו" (קידושין דף מ"א ע"א), ומשום כך יתחרט על אשר רגז וכעס, בהבינו בשכלו את הרעה אשר עולל בכעסו, ולא מפני אזהרת השי"ת, לא קיים בזה מצות תשובה, שהרי מעיקר דיניה והלכותיה שיבין כי רע ומר עזבו את ה'.

דעת תורה (פר' האזינו, עמ' קע"ב)

מוסיף מרן המשגיח רבי ירוחם ומאיר עפ"י זה חידוש גדול, הנה כתב **בשערי תשובה** לרבינו יונה (שער א, אות י) במהות עיקר החרטה: "יבין לבבו כי רע ומר עזבו את ה'; וישיב אל לבו כי יש עונש ונקם ושילם על העוון וכו'", ויש לבאר כי אין זה רק מוסר ועצה טובה שכותב לנו רבינו יונה כיצד יוכל האדם להתחרט על חטאיו, אלא זהו מדיני החרטה, ואך ורק בדרך זו יקיים את החרטה כהלכתה, ואם

יסוד גדול משמיענו מרן המשגיח הגה"צ רבי **ירוחם ליבוביץ** זצ"ל, צריך לדעת כי כל 'הלכות תשובה' הן הלכות כשאר הלכות שבתורה, וכולם צריכים להתקיים בדוקא ובדיוק כפי שנאמרו, ואם יעשה האדם תשובה ולא יקיים את כל עיקרי התשובה כמו שנאמרו בהלכותיהם, לא קיים מצות תשובה, ולא זו התשובה הנרצית לפני ה'; ולפי זה צריך לדקדק מאד לקיים את עיקרי התשובה כדינם.

איזו קרבת השם ישנה לכל יהודי

ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך (ל, ג).

נוהגין אימה בעצמן והדיינין נוהגין אימה בעצמן, שכן כביכול להקב"ה הן דנין שכן אמר יהושפט לדיינין כי לא לאדם תשפוטו כי לה'; א"ר חמא בר חנינא בא וראה אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, בשר ודם דן לבוראו אלא אמר הקב"ה לדייניי היו נוהגין אימה בעצמכם כאילו אותי אתם דנים (תנחומא שופטים ז) "בא וראה חביבותו של אדם לפני בוראו ית' עד שבעמדו לפני השופט בדין של מה בכך, מעלה עליו הקב"ה כאילו נידון עמו, ואומר לדייניי השמרו והזהרו זכרו ושימו על לבכם, אותי אתם דנים אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, כלומר לולא קבע הקב"ה כך בתורתו מי היה מעלה על רוחו כדברים הללו".

חסד חיים (עמ' כו)

אומות כמו שנאמר (ירמיהו מח, מז) "ושבתי שבות מואב" אותו מואב הנקלה והבזוי שחטא והחטיא את ישראל, כאשר הוא בצרה ובשבירה הקב"ה כביכול עמו בצרה, עד שבשעה שגואלו ומשיב את שבותו מעלה על עצמו כאילו נגאל עמו.

יחשוב כל אחד בפשטות, אם ברשעי האומות מתקיים הפסוק "בכל צרתם לו צר" ו"עמו אנכי בצרה", אם כך ב"רשעי אומות העולם", ישראל שנאמר בהן ועמך כולם צדיקים, עם קרובו של הקב"ה על אחת כמה וכמה, וכל שכן דכל שכן בני תורה שהם "לגיטו של מלך".

ויש לשים לב, לא רק בדיני הגוף והנפש נאמר "עמו אנכי בצרה", אלא אף בדיני ממונות ואפילו בדין פרוטה, וכך אמרו חז"ל צריך שיהיה בעלי דינין

ושב ה' אלקיך את שבותך – היה לו לכתוב והשיב את שבותך רבותינו למדו מכאן כביכול שהשכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו שהוא ישוב עמם. ועוד י"ל שגדול יום קבוץ גלויות ובקושי כאילו הוא עצמו צריך להיות אוחז בידי ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל. ואף בגלויות שאר האומות מצינו כן ושבתי את שבות בני עמון (רש"י)

חידוש גדול נאמר כאן, היה מרן המשגיח הגה"צ רבי חיים זאב פינקל זצ"ל אומר: לא רק אצל ישראל כשהם נגאלים מגלות ומצרה מעלה הקב"ה על עצמו כאילו גם הוא נגאל עממן ככתוב "ושב ד" אלקיך והשיב" לא נאמר אלא "ושב" כאילו הוא עצמו אוחז בידיהם ממש, אלא, גם בגלות שאר

לא נתתי אותה אלא לטובתכם

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, לא בשמים היא וגו' (דברים ל, יא-יב).

נתינת התורה היא להתמודד עם היצר הרע, ומשום כן לא נתנה למלאכי השרת שאין להם יצר הרע, וע"ז באה התשובה לא נתתי אותה אלא לטובתכם, והיינו שעיקר תכלית התורה הק' הוא להדבק בבורא עולם ולא רק להנצל מיצר הרע. ולזה מיייתי ראיה ממלאכי השרת שאין להם יצר הרע ואעפ"כ נתאוו לה, וא"כ מדנתאו לתורה חזינן שהתורה היא מעלה בפ"ע להדבק בקוב"ה, שהרי על ידי התורה היה מתקשר מתחבר ומתדבק להשי"ת, וקוב"ה ואוריתא וישראל חד הוא, וזה מתנה מיוחדת לישראל אשר מלאכי השרת עם כל עוזם ותשוקתם לידבק בבורא עולם לא זכו לזה, וזהו שאמר להן הקב"ה בני ממלאכי השרת היא נפלאה אבל מכם אינה נפלאה.

משלחן רבי אליהו ברוך

וביארנו בזה, דהנה סגולת התורה על האדם היא בתרתי, חדא שהיא תבלין ליצר הרע שהאדם טבוע בו יצר הרע ומדות רעות של כעס גאווה ותאוה וכו', וכמו שאמרו (קדושין ל, ב) בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, ואם פגע בך מנוול זה משכחו אחריו לבית המדרש, וכאשר לא מתעסקים בתורה נמסרים בידו, ועוד יש בה וזו עיקר מעלת התורה כמבואר בנפש החיים (שער ד פרק ו, ועוד) שעל ידי התורה נדבקים ונקשרים לקב"ה, וכמו שהאריך בב"ח (או"ח סי' מ"ז) גבי שלא בירכו בתורה תחילה יעו"ש.

וזהו ביאור דברי המדרש, דמה שאמרו שמא לרעתכם נתתי את התורה ודאי אין המכוון שכביכול ניתנה התורה להיות להם לרעה ולרועץ, אלא ר"ל בשביל רעתכם דהיינו בשביל תיקון רעתכם שכל מטרת

איתא במדרש רבה כאן (הביאו בחזו"א ריש חלק או"ח בהתעוררות לעמל התורה): ואם תאמרו, שמא לרעתכם נתתי את התורה, לא נתתי אותה אלא לטובתכם, שמלאכי השרת נתאו לה ונעלמה מהן שנאמר (איוב כח, כא) ונעלמה מעיני כל חי: אלו החיות, ומעוף השמים נסתרה: אלו המלאכים וכו', אמר להן בני, ממלאכי השרת היא נפלאה אבל מכם אינה נפלאה. מנין, ממה שקרינו בענין, כי המצוה אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך.

ודברי המדרש אלו צריכין פירוש וביאור, מה צד יש לומר דמטרת נתינת התורה היא כביכול מזימה לרעת ישראל, ואי נימא דבאמת יש כזה ס"ד א"כ מה תשובה השיבם, ומה מיייתי ראיה ממלאכי השרת.

להיזהר מכוחו של ההרגל

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו (ל, יד).

וביאר שאסונו של אדם הוא שמתרגל למצבו ומשלים עמו, בלי לחוש כי הסופה מתקרבת ובאה אילו היה רואה פתאום לאן הגיע, בודאי היה מתהפך לאיש אחר וזהו כוחו של הרגל.

(שיחות מוסר, עמ' ת"י-ת"ב)

מצוות התשובה וכה נוח לקיימה מדוע אין איש שב מדרכו הרעה, ובעלי תשובה מועטים – הרי ודאי החוטאים יודעים כי אין דרכם נכונה ומדוע לא יבחרו בדרך התשובה שבה קרובה היא לאדם, ואין אדם צריך אלא לומר בפיו ולהרהר בלבו והריהו כקטן שנולד.

פירשו **הרמב"ן והספורנו** ז"ל שהכוונה על מצוות התשובה, ועליה נאמרה כל הפרשה הזאת "לא בשמים היא וגו' ולא מעבר לים היא וגו' כי קרוב אליך הדבר מאוד" וגו'.

והעיר בזה מרן ראש הישיבה שה"ה **הגר"ח שמואלביץ** זצ"ל שישנה כאן תמיהה גדולה, אם כה קלה היא

ציווי "ובחרת בחיים" הוא ציווי תמידי ללא הרף

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (ל, יט).

כל ימי חייו של הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היו מקשה אחת של אמונה אמיתית ומוחשית יחד עם יראת שמים טהורה ונשגבה, תמיד ליהטה בו רענונות והתחדשות וגם עד זקנה ושיבה, לא הורגשה בו שום שגרה בשום פרט מעבודתו ה'.

כותב תלמידו הרה"צ ר' אלחנן יוסף הערצמאן זצ"ל: כשבאתי לביקור מארצות הברית, אמר לי בשעת פרידתי, תזכיר לתלמידיו שהציווי "ובחרת בחיים" הוא ציווי תמידי ללא הרף, תמיד צריך להיות בוחה וסדר צריכים לעלות ולהתעלות, אי העליה הוא האסון הגדול ביותר לאדם!

מי שאינו עולה בתמידות דומה למי שאיחר את הרכבת ונשאר עם מזוודותיו על הרציף ולעולם לא יגיע למחוז חפצו. העליה המתמדת ברוחניות היא הרכבת המובילה את האדם למילוי תעודתו בעולמו. מופת הדור (פ"ט, אות מ"ג)

לראש השנה

הזדמנות בר"ה לקיים מצות עשה - מאות פעמים

ברכת כתיבה וחתומה טובה.

מצינו בחז"ל שיש לאדם לברך את חבירו לך 'שלום' ולא 'בשלום' שהרי משה רבינו ע"ה שאמר לו יתרו לך 'שלום' הלך והצליח. ואילו אבשלום שנאמר לו לך 'בשלום' נתלה בשערות ראשו (ברכות סד).

הסיק מכאן הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כי לו נאמר למשה לך בשלום היה דיבור זה מסוגל לקלקל דרכו, אף שהיה בדרכו לגאול את עם ישראל כדי שיקבלו את התורה. לעומת זה אילו נאמר לאבשלום לך שלום היה חוזר בתשובה אף שהיה בדרכו לרדוף אחר דוד אביו ע"ה להרגו. נמצאנו למדים עד כמה גדולה כוחה של ברכה.

והנה יש לדעת, שכאשר מברך איש לרעהו בימי הדין מקירות לבבו שיזכה לשנה טובה, ויכתב לחיים טובים ולשלום. הרי מקיים הוא בזה מצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך". יש לנו איפוא הזדמנות לקיים מצוות עשה זו מאות פעמים בקרב בני הישיבה, בימי ראש השנה עכ"ל.

(ספר הזכרון - כנסת ישראל עמ' תקצח)

דרך ההצלחה לזכות בראש השנה

שח הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: "ראש השנה כל כמה דכייף איניש טפי מעלי ליי"

(ראש השנה כו). חז"ל מגלים לנו דרך ההצלחה לזכות בראש השנה, לגשת אליו בהכנעה ובשברון לב מתוך הכרה שאין לנו תקוה בדין ורק מבקשים אנו את רחמיו, כי ר"ה אף שהוא יום הדין מ"מ הוא דין ברחמים, ומשו"ה איתא שאין לומר חטאתי בר"ה, שהפחד צריך להיות כ"כ חזק עד שיירא מלהזכיר חטא, ובזכות ההכנעה והשברון לב יעזרהו ד' כדכתיב "קרוב ד' לנשברי לב".

אור יחזקאל - אלול (מאמר הכנה ליום הדין)

על מה היה מעורר מרן רה"י הגר"ח קודם התקיעות

מרן רה"י שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל היה נושא דברים לפני ציבור המתפללים בראש השנה קודם התקיעות, וביום כיפור, ובשני זמנים נשגבים אלו היה מדבר על מעלת ההרגשות של בן אדם כלפי חברו, וכפי שזכרנו שפעם אחת הוא דיבר על סבלם הגדול והמתמשך של יהודי רוסיה [קודם שהשתחררו ממשטר הקומוניזם] ועל כך שאיננו מרגישים את סבלם כראוי. נעמוד ונתבונן, וכי חסר נושאים עליהם יש צורך לדבר בימים הנוראים בפני הציבור, הלא זו שעה שאנו עומדים למשפט לפני מלך המלכים והיה לו לדבר על נושאים לכאורה גבוהים בהרבה. אמנם התשובה הראויה לזה, כי אכן כן! בימים אלו

עיקר בקשותינו היא לזכות לחיים, ועל זה נסוב עיקר דין הקב"ה, ולכן אנו צריכים בימים אלו להכיר במעלת חיים אמיתיים.

ובל נטעה לחשוב, כי אין הדברים אמורים אלא לענין התחזקות בעניני 'בן אדם לחברו', שמוטל על האדם להתעלות ולהרגיש את חברו כאילו היה כמוהו, אולם אין לזה שייכות לענין דברים הנוגעים ל'בין אדם למקום', משום שהא בהא תליא, אי אפשר להתחזק ולהתעלות ברוחניות כלל ללא שנתעלה תחילה בעניני 'בין אדם לחברו' וכפי ששינוי באבות (פ"ג, מ"י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל

שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו". בין אדם לחברו ובין אדם למקום - אחד הם. ומטעם זה חובה עלינו להתחזק ביתר שאת בלימוד ספר 'החפץ חיים', ולהשכיל ולדעת שעיקר 'חיי עולם' הזה, הוא להרגיש את השני בכל ענינו, בעת צער ובעת שמחה, לכבדו ולרוממו, וממילא נשמור על קדושת הפה לבל נוציא מפינו תיבה אחת קודם שנמדוד אותה היטב בעשר משקולות.

שיחת הגאון רבי נתן צבי

לא לשכוח - להמליך את ה' על עצמו

שח מרן המשגיח הגה"צ רבינו ירוחם זצ"ל בספרו דעת תורה (דברים) שצריך לזכור להמליך את הקב"ה גם על עצמו ולא רק על כל העולם, ושלא יהא עיקר חסר מן הספר, וכה כתב:

אמרו (ראש השנה טז) חז"ל "אמרנו לפני מלכיות

כדי שתמליכנו עליכם" - "עליכם" דייקא. אין הכוונה שתמליכוני על שמי השמים העליונים, אלא שתמליכוני במובן הפשוט ביותר, כאן בזה העולם. הסוד הגדול הוא שהשי"ת 'מצוי' הוא, ולא כמחשבת הפילוסופים אשר אומרים בטעותם כי השי"ת בהיותו

גבוה מעל גבוה, קבע משכנו בעליונים ולא בתחתונים. לא כן אמונתנו, כי אנו מאמינים בני מאמינים שהוא מצוי כאן, בתחתונים, ומלוא כל הארץ כבודו, וזהו סוד ה'מלכות' - עלינו ואצלנו.

דעת תורה

התמדת מרן רה"י במוצאי ר"ה

כדי להגיע לגדלות אמיתית בתורה, צריך לחיות כל הזמן לפי תכנית ולא לזוז ממנה. מספרים על מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ששקידתו היתה למעלה מכח האנושי ולא פסיק פומיה מגירסיה.

אבל החכמה שלו היתה, שהיתה לו שקידה עם שכל

(שלמחרת הוא תענית ציבור - צום גדליה) למד עד סמוך לעלות השחר ואז סעד לבו והלך לישון עד זמן התפילה בשיבה, (והיות שגם ישן מספר שעות, וגם אכל לפני עלות השחר) למד במשך כל היום מבלי להתבטל כלל.

חיים שאל (עמ' קח)

מעשה בעודו בחור בישיבת מיה, במוצאי ראש השנה

'מדארף גוט הונגערין אויף די תורה'

לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה
ויקה לנו וישמענו אתה ונעשנה (ל, יב).

חיים זצ"ל ואמה: אז מה, הלא הקב"ה בא בל הדרך מן השמים ועד הארץ לתת לנו את התורה, אם כן אפוא מהו החידוש שאברך יבוא רק דרך קצרה כמו מאמריקה לאירופה.

והוסיף מבואר בספר דברים שמשנה רבינו עליו השלום לא אכל ולא שתה ארבעים יום בקבלתו את התורה בהר סיני, וביארו שם שניזון מקדושת התורה ורוחניותה, אם כן משמע "אז מדארף גוט הונגערין אויף די תורה" - שצריכים טוב לרעוב על התורה, ואז ברכך את ברכתו.

(תולדות אדם ח"א פרק סו; דעת תורה דברים ח"ב עו; לתתך עליון ח"ה עמי' שסד)

הגיע מאמריקה הרחוקה לעיירת מיה, ללמוד תורה בישיבה הקדושה. במיר היו תנאי החיים שונים לחלוטין ממה שהורגלה משפחתו, למרות שגם באמריקה היו תנאי הפרנסה קשים כקריעת ים סוף לשומרי שבת, בכל זאת לא הגיע המצב למצב הגשמי הפרימיטיבי שבעיירה קטנה בליטא כגון מיה, משום כך לא היו הרבה צעירים מתושבי אמריקה מעוניינים לבא ללמוד במיה.

באותה תקופה נסע לראדין לבקש ברכה מהגאון החפץ חיים זצ"ל עבור קרוב משפחתו, היה זה בשנותיו האחרונות כאשר שמיעתו כבדה, ואמרו לו שנמצא כאן אברך שבא את כל הדרך מאמריקה לשיבת מיר ללמוד את התורה הקדושה, הגיב החפץ

מיר המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל סיפר שהיה פעם בראדין אצל החפץ חיים זצ"ל, והחזיק בידו ספר מסויים. לאחר מכן הגיע אליו הח"ח בעצמו וביקש לשאול ממנו את הספה התפלא רבי ירוחם למה בא כבודו בעצמו, הלא יכול היה לשלוח מי שהוא לבקש זאת, השיב לו הח"ח הלא נאמר לא בשמים היא, אפילו אילו היתה בשמים הייתי צריך לחזור אחריה, אז עד אליך שלא אוכל לבא.

*

כך היה מספר הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ראש ישיבת תורה אור, כאברך צעיר לאחר נישואיו

סקירה על פרי עמלם של
בני הישיבה שיצאו לאור

אוצרות - תורת מיר

אגלי חכמה על שו"ע חושן משפט

הרב אחיה גליק שליט"א

בעור אדם, ובדיקת עד בלא הרגשה.
הספר כולל גם דיונים בנושאים נוספים, כגון סוגיית קטף בשביעית, ענייני שעטנז, ודין הצלת מומר להכעיס.

*

את הספר ניתן להשיג בחנויות הספרים וכן אצל המחבר רחוב הרב אברהם רביץ 17/13, ירושלים, או בטלפון 02-5837392

*

המערכת מברכת את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

הספר "אגלי חכמה" הוא חיבור תורני מעמיק המבאר סוגיות שונות, עם התמקדות במסכת נדה. על סדר הדף במשך כל המסכת.

הספר הוא פרי יבולו של האברך החשוב בן ישיבתנו הקדושה, הרב אחיה גליק שליט"א.

הספר מסודר לפי סדר הדף של מסכת נדה. החל מראשית המסכת ועד גמירא.

החיבור כולל דיון בנושאים רבים, ובהם: ענייני וסתות: המחבר מברר סוגיות הלכתיות הנוגעות לוסתות, כמו וסת הקפיצות, מעין סתום ומעין פתוח, ושיטות שונות בנושא וסת הדילוג.

טומאה וטהרה: נידונים לעומק דיני טומאה וטהרה, כולל טומאת כתמים, טומאת מת

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com

שיחת מורינו ראש הישיבה שליט"א

נאמר בהיכל הישיבה הק' בברכפלד לקראת ראש השנה הבעל"ט

"מסירות נפש של כלל ישראל"

בעוד שבועיים ישנה בריאה חדשה לעולם, "מלך במשפט יעמיד ארץ" (משלי כט, ד) - ודאי שהמשפט הוא מעיקר המלכות, אבל צריך גם את "יעמיד ארץ", כי אין מלך בלא עם. ומדוע אין אנו מפילים תחינתנו לחיותנו כהיום הזה? אלא שהחיים שאנו מבקשים אינם סתם חיים שלא למוט, שהרי רשעים בחיים קרויים מתים, אלא החיים האמיתיים הם המלכויות עצמן, "באור פני מלך חיים" (משלי טז, טו). שכן, כל מהות החיים כולה היא חיים ברצון, חיים שיש בהם קבלת עול מלכות, חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים.

"זכרנו לחיים" משום ש"מלך חפץ בחיים". בלי מלכויות, אין זכרונות, אין מה לזכור חוץ מזה. ובראש השנה (לב, א): "לב זה בנה אב, לכל מקום שנאמר בו זכרונות, יהיו מלכויות עמהן". "והעמידנו מלכינו לחיים". הרי שבקשת החיים היא עצמה בקשת ההמלכה, וכעומק ההמלכה כך עומק עוצמת ואיכות החיים. "ומלכותו ברצון קבלו עליהם", לא רק ממשלה ששולטת עלינו, אלא ככל שניכר יותר שיעבוד וקבלת עול מלכותו, כך גדלה איכות ההמלכה בעולם וניכר יותר חיים ברצון, "וככל שתמליכוני עליכם כך חיים כולכם היום".

עומק ואיכות החיים

אם כך, הרי שכמו שבהמלכה יש דרגות על גבי דרגות ואין דומה מלכות זו לחברתה, כך גם בחיים יש עומק ואיכות חיים. חיים זה לא מצב סטטי שאינו מת, אלא הכל תלוי במסירות נפש ומסירות החיים הגשמיים עבור החיים הרוחניים. בקשת החיים פירושה בקשת פני ה'. ככל שיותר "מבקשי פניך" (תהלים כז, ח), כך הוא יותר חי. איך מגיעים לאיכות חיים כזו? שורש החיים הוא "אין חיים אלא תורה" (אבות ב, ח). "עץ חיים היא למחזיקים בה" (משלי ג, יח). רק התורה היא שורש החיים, כי "הם חיינו ואורו ימינו" (דברים ל, כ). עמל התורה הוא ההמלכה הגדולה. "אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז) - שממית עצמו עליה. "הרוצה לחיות ימית את עצמו".

על כן נהגו לתקוע על הבימה כדי להזכיר את זכות התורה. ועל ידי התורה אנו נקראים בנים, שנאמר: "ושננתם לבניך" (דברים י, ז) - אלו התלמידים, והבן זוכה לרחמים. "אם כבנים, רחמינו כרחם אב על בנים" (תהלים קג, ג). "אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו ותן בלבנו להבין". הארת פניו אלו החיים האמיתיים, כי "באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים". בזבח ומנחה אינו מתכפר (ישעיה א, יא), אבל

שבשמים. הדבר היחיד שיש לנו זה הביטחון בהקדוש ברוך הוא, "אין יום שקללתו מרובה משל חברתה". איזה פיגועים נוראים, דם ישראל נשפך כמים. כמה מזעזע, מחריד ומצמרר. כמה תפילות שלנו יכולות לעזור בתקופה כזו. לתפילות של בני תורה יש השפעה עצומה. כמה צריך להתכונן לדין. זה פחד פחדים. כל זה נגזר שנה שעברה.

חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים

בגמרא במסכת ערכין (י, ב) נאמר: מלך יושב על כיסא דין, וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו. שם לא מועילה חזקת חיים. והמהרש"א שואל מדוע כמעט הושמט ענין בקשת החיים, ועיקר עבודת היום הוא להמליך את מלכותו יתברך על כל העולם. הרי נאמר: אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם. לכאורה, ביום שבו נכתב מי יחיה ומי ימות, צריך להתחנן על החיים, "להקהל ולעמוד על נפשנו". הרי מי שרואה את חברו אחר "ב חודשים מברך מחיה המתים, כי עבר עליו ראש השנה וניתנו לו חיים חדשים".

מי יצאה את עומק הדין? המלאכים עצמם ממהרים בחיפזון, וחיל ורעדה אוחזים בהם, כיוון שאפילו הם אינם זוכים בעיניו בדיון. לא שחסר להם משהו או שחטאו חלילה, אלא עצם העמידה לפני הקדוש ברוך הוא יוצרת מצב של חיל ורעדה. ועל אחת כמה וכמה אנחנו, "קרוצי חומר סרוחי מעש". "מי יאמר זיכתי ליבי טהרתי מחטאתי" (משלי כ, ט)? ועוד יותר רועדים המלאכים עלינו, כי מי יודע אם אנו בכלל מבינים מה קורה כאן. זה פחד. היכן עורכי הדין? צריך ללמוד את המשפט.

המשפט בעולם הזה ובעולם הבא

הכרתי פעם בחור שאמור היה להישפט בעוד חצי שנה, עם סיכוי לשבת בכלא. אי אפשר לתאר את מה שהוא תכנן ולמד, ולא נח, ולא שקט, ולא אכל, עד שהיה בקי יותר מעורכי הדין בעצמם. כל מי שראה פעם משפט בבית דין של בשר ודם יודע כמה תכנון ולילות ללא שינה עוברים על המשפחה ועל הקרובים. וכל זה במשפט שכולו שקר, שאין בו רואים ויודעים הכל.

קל וחומר משפט של מעלה! כל מלאכי מעלה רועדים, ואינם יודעים איזה דין יחרוץ. האבות הקדושים והתנאים רועדים עלינו. מי יודע כמה נזכה. זו לא שאלה של כלא. זו כל מחשבה, כל פרט. זה קנה מידה עצום, ורק הנידון עצמו בקושי יודע מה קורה כאן.

פחד הדין וכח התפלה

אחד שהיה לא מזמן בחקירות סיפר לי שלא ראו לא שעון ולא שבת. הוא נזכר שבערב שבת אומרים "הודו לה'", והתחיל לומר זאת.

פתאום, הוא התחיל להרגיש כל מילה כדבר חדש ומעורר. הכל פתאום קיבל משמעות, כמו שנאמר: "אסירי עני וברזל" (תהלים קז, י), "ויוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם יתקן" (תהלים קז, יד), וכן: "בריחי ברזל גדע" (תהלים קז, טז). "ויגיעו עד שערי מות ויזעקו אל ה' בצר להם" (תהלים קז, יח-יט). אם זה רק חקירה בבית דין של בשר ודם, מה זה בכלל משפט שמים? - אין לנו מושג.

אם הקדוש ברוך הוא מראה את מידת הדין, זה אוחז פיק ברכיים. איזו טרגדיה נוראה הייתה! חמישים פצועים. אתם יודעים מה זה פצוע? כמה המצב שלנו שברירי. אין מושג של כוחות ביטחון, כי אין שום דבר יציב. ואין לנו על מי להישען, אלא על אבינו

שיחת מורינו ראש הישיבה שליט"א

נאמר בהיכל הישיבה הק' בברכפלד לקראת ראש השנה

<

בתורה מתכפר עומק הריצוי של "סלחתי" (במדבר יד, כ) הוא הלוחות השניות.

התורה כמקור טהרה

באמת, על ידי תורה, זו לא רק דרגה יותר גבוהה ויותר זכויות, אלא מהות אחרת לגמרי של חיים. כל ההמלכה היא עולם אחר לגמרי. וכן בברכות (טז, א) אמרו חז"ל: למה נסמכו אהלים לנחלים? מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה, אף אהלים מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות. כי התורה היא מקווה טהרה, ונמשלה לאש. "וכל אשר יבא באש וטהר" (במדבר לא, כג). אבל בסופו של דבר בבא קמא (נ, א) נאמר: "כל האומר הקב"ה ותרן, ויותרו חייו". על כן אין לוותר על עבירה, שזהו מצב של

סם המוות. ואם כך, איך התורה מטהרת יותר מכל המעלות, שאין תשובה רק על ידי תורה: "השיבנו אבינו לתורתך"? (תפילת שמונה עשרה).

אלא על כרחך שלושה סוגי טהרות הן. דהנה, שאל רבי עקיבא שתי שאלות: לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם? כי יש טהרה על ידי שזורקים עליו מי חטאת, שזו טהרה על ידי סיוע חיצוני, וזהו: "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" (יחזקאל לו, כה). ויש שהטמא עצמו נכנס כולו למקווה בעצמו, וזהו: מי מטהר אתכם? "מקווה ישראל ה'".

(ירמיה יז, יג), היינו על ידי תשובה שמשליך את השרץ מידו. אבל יש עוד סוג טהרה שהוא ה"השקה". ובמדרש שיר השירים רבה (א, ב) נאמר: "ישקני מנשיקות פיהו" (שיר השירים א, ב) - כאדם שהוא משיק שני גבים זה אל זה והוא מדביק. ובפסיקתא (פסיקא ל) נאמר: "ישקני - יטהרני כמשק גבים". ובביצה (יז, ב) אמרו חז"ל "משיקין את המים בכלי אבן לטהרם", וזהו עסק בתורה שמטהרת את לומדיה. כי התורה הופכת את האדם לחלק ממנה, "חד הוא", והופכת את המים הטמאים עצמם לטהורים.

התורה היא "מתוקים מדבש ונופת צופים" (תהלים יט, יא). לרוב הפוסקים, אפילו אם נפל דבר איסור לדבש, הוא חוזר להיות היתר גמור כי נהפך לאדם אחר לגמרי. "תורת ה' תמימה משיבת נפש" (תהלים יט, ח), שאף אם נכרתה לגמרי, היא מחיה אותו והעוסק בתורה לשמה נעשית לו סם חיים. וזו טהרת התורה, שמי חטאת ואפילו מקווה אינם

מטהרים, אלא את מי שנגע במת או שרץ. ואם נכנס כולו למקווה - הוא מטהר. אבל לטהר את מקור הטומאה עצמה, את השרץ או את המת, לא ייתכן. אבל הדבש מטהר את השרץ עצמו, וכן ההשקה מטהרת את מי הטומאה עצמם, כי הוא נהפך לאיש אחר לגמרי. זה לא עניין של סליחה וכפרה, שבוזה "מי יאמר זיכיתי", אבל על ידי התורה אנו כביכול במצב של "אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל חד הוא", וזה מעל כל הדינים והגזרות.

מסירות נפש של עם ישראל בכל הדורות

"ריבוננו של עולם, ראה מי כעמך הגוי הגדול הזה". איזה עם יש לך? כמה דמים נשפך כמים. עשה למען

טבוחים על ייחודך. איפה יש לך כאלה בני תורה טהורים, שמוסרים נפשם על יגיעת תורתך? איפה יש לך כאלה עבדים שמסרו נפשם על קדושת שמך לחיות על קידוש השם חיים של מסירות נפש, של אהבת ה'. "נפשי חולת אהבתך" (שיר השירים רבה א, ד). ואלו שמסרו את חייהם וכל מאודם על קידוש השם, "שעלו באהבה ונתקדשו בסילודין, מוקדה על המזבח למען שמו באהבה באש ויקדש". יהודים על סף המוות זעקו והתחננו ביום הכיפורים, "ונסלח לכל עדת בני ישראל" (במדבר טו, כו).

הנאצים היו מטבילים אנשים בבור מלא חומצה, וזה היה שורף את העיניים ואת כל הגוף ממרחק קילומטרים. היה שם חסיד גור והוא בפנים רוקד בדביקות. הנאצים השתגעו: השתבשת? למה אתה לא יוצא? הוא אומר: היה לי מפעל טקסטיל והרבה כסף - איננו משפחה ענפה - איננה אחים ואחיות - אינם. אבא ואמא - אינם. אשתי היקרה, הילדים החמודים - אינם. הבגדים שעל גופי - לא. עם מי

נשארתי? רק איתך, אבא הגדול. איך לא ארקוד? לפני כמה שנים נהרג הצדיק רבי שמואל וואלנער זצ"ל הי"ד, ובכל ערב ראש השנה היה קורע את שטרי החוב שלו (של אנשים עניים שלא היה בידם לשלם) ואומר: "ריבוננו של עולם, אני מוחל להם, סלח לנו מחל לנו".

שח מורנו רה"י הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: "מה אתם חושבים, בזכות מה ניצלנו במלחמת ששת הימים?". זה היה אימה ופחד, ובסוף ראו ניסים גלויים, ארטיילריה ופגזים על הראש, ונמצאו שלושה פגזים שלמים על הגג של הישיבה. בזכות אותה עגונה שבעלה עזבה, אומללה עשרים שנה. רבי חיים השתתק ולפתע הכה על הסטנדר בעוצמה ואמר: "היא הייתה כובסת, כיבסה בגדים של אחרים, והיא זו שהצילה אותנו". "שמעתי אותה לוחשת בפניה וצועקת לעצמה: ריבוננו של עולם, אני מוחלת לכולם, מוחלת לבעלי. תאמינו לי, היה לה על מה למחול. כששמעתי את זה ידעתי שניצלנו".

אנשים בגטו לודז' שהנאצים ימח שמם ידעו מתי החגים, ובחג השבועות דווקא אז הוציאו אותם ערומים להתעללות פרך, אחרי חודשים שלא טעמו טיפת מזון, סחוטים ורצוצים. המפקד עצמו התעייף ועזב אותם לעשרים דקות. מה הם עשו? צנחו על הרצפה סחוטים? לא! כל אחד חיפש נייר, הניח על הראש, ואחד התחיל לקרוא בלהט "אקדמות מילין ושריות שווא", וכולם עונים אחריו מה"שזכרו בעל פה. איזה מתיקות. חביבי, קיבלנו תורה לא בשביל לעבור גיהנום פעמיים, אבל גם אם נהיה מעבר לים, נלך אחריה. ומה נותנים לנו עבור זה? כארבע מאות מיליארד מצוות על כל שעת לימוד. יש לנו מושג מה זה מצווה אחת? "אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". אשריהם ישראל. "זכור שנים עשר שבטים שהעברת בגזרת מים שהמתקת למר מרייות מים, תולדתם נשפך דמם עליך כמים תפן כי נפשנו אפפו מים" (מתוך פיוט למים).

מסירות נפש על התורה והמצוות

מאות יהודים נתנו שלוש פרוסות לחם בחרפת רעב ממש בתמורה לקבלת ספר תהילים לשעה אחת. גיוואלד! אדם קיבל מכות רצח מהנאצי שהכה על ראשו עם התפילין עד שנפל גוסס. הנאצי היה בטוח שהוא מת, קרע את התפילין ועזב אותו. היהודי קם

<

בשארית כוחותיו, חצה את גדר המוות, כששמע שיש להשיג שם עוד תפילין. מבהיל. ילד בן ארבע עשרה קיבל חמישים מכות רצח על שהחביא סידור הכרתי יהודי שמכר חצי עולם הבא שלו על מקום לבנות מקווה ברוסיה, והיה לו מה למכור. "אין לנו אלוה-אחר מבלעדיך, צורנו." "עוררה גבורתך וקנאתך על אויבך, מהר מהר יקדמונו רחמיך".

יהודים שהתקדשו בסילודין עלו במעלות קדושים, דרגה אחר דרגה. צורפו באש ויצאו מזוקקים שבעתיים, כולו אש קודש, כולו להט ואמונה צרופה. מאיפה כל מה שיש פה, ובאמריקה ובאירופה? בזכות כמה יחידים שלובנו בתנור ויצאו שברי כלי חרס בגופם, אבל אריות ברוחם. הרב מפוניבז', החזון איש, הסבא מרן ר"ה הגה"ח רבי אליעזר יהודה, הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין, האדמו"רים מבעלז, מגור, מסאטמה מקלויזנבורג. הכל מכח המכה הזו. אבל מאיפה כוחות כאלה? אי אפשר להישאר ניטרלי, אדיש. אבל כל הדורות היו יהודים מוסרים נפשם בעוז ובתעצומות. אדירי התורה, "אריזי הלבנון", אלו קדושים שאין כל מלאך ובריה יכולים לעמוד במחיצתם באור הגנוז. "ריבונו של עולם, מי כעמך ישראל זרע אברהם אוהבו".

אמא בשואה מסרה שלוש בנות לגוי שישמור עליהן והזהירה אותו שברגע שלא יוכלו לשמור על יהדותן, שישליך אותן לנהר. אי שמיים שאמא תגיד כך על מחמדיה! הזדעזעי ארץ, תראה איזה עם יש לך אבא. מאיפה הכוחות? איזה מתנות השפעת לנו? איזה חינוך? איזה מסירות נפש נתת ליהודים שלך? מחריד לאיפה הגיעו יהודים פשוטים. הסולטן הטורקי דרש מאשה יהודיה להינשא לו. ברור היה מה צפוי לה אם תסרב, ואיזה כבוד יהיה לה אם תסכים. הגיעה לארמון ובררה בצניעות במה מצאה חן בעיניו. הוא אמר לה: כל כלה שענינה יפות אינה צריכה בדיקה. כששמעה זאת ביקשה להתכונן ביחידות בחדר. הוא לא חלם בחלומות הפרועים למה יהודי מסוגל. היא חזרה כעבור כמה דקות והגישה לו את עיניה שחתכה מעצמה. "קח אותן ועזוב אותי לנפשי" (ומתוך האור, ר"ה עמ' 122).

קידוש השם בחיים

אם אלו האמהות שלנו, זה העם שלנו, וכי יש צורך לומר לבן מלך, בן תורה, קדוש וטהור שלא יקנה מכשיר שיכניס לו את הסולטן בראש? אם יתנו ליהודי רגיל עשרת אלפים דולר שיעשה עבירה חלילה, למשל שידבר לשון הרע פעם אחת, ודאי שלא יסכים. וכי אם לא אומרים לו שזה לשון הרע, וכי ייתכן שבן תורה מרצון, בחינם, ילך לקנות כזה מכשיר שהסבא שלנו שהעם שלנו מסר את נפשו על קיום המצוות? אלו האבות שלנו, עם איזה ניסיונות אנו צריכים להתמודד.

סיפר יהודי בשם טלר שהיה בן חמש עשרה ביום הכיפורים. הכניסו הנאצים את כל הקהילה לבית הכנסת. הצפיפות הייתה איומה, איש לא יכול לזוז. איש לא ידע מה יילד יום, האם מתכוננים להעלות את כולם באש או משהו אחר. אחרי שעות של המתנה נכנסו הצוררים ימח שמם עם ראש העולם התחתון, יהודי שירד לדיוטה התחתונה, שרק מלשמוע את שמו היו חוטפים אימה. הוציאו ספר תורה על הרצפה והכריחו אותו לדרוך ולבזות את ספר התורה. יסרו אותו בייסורי שאול והוא בשלו, לא אבזה את ספר התורה. חובטים בו ומכלים את זעמם עד שהתמוטט ונפח את נשמתו על ספר התורה ונקבר יחד עמו.

לעיתיד לבוא אומרת הגמרא שבת (פט, ב): יאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו: בניך חטאו. יאמה ימחו על קדושת שמך. ייתכן אברהם רחימא, עמוד החסד והרחמים, יאמר כך? אלא הוא אמר: חוקר כליות ולב אתה, אתה יודע שלכל יהודי יש את זה. תנסה אותם ותראה, לכל יהודי יש את זה, עד האחרון שבהם ימחה על קידוש השם.

שלא נדע מצרות, אבל לא צריך להגיע לזה. אפשר לקדש השם בחיים, ולא מתוך ייסורים, אלא "ימית את עצמו" באוהלה של תורה, מתוך גבורת הנפש להסתכל קצת מאיזה עולם הגענו, באיזה אור הם חיים. היו מצבים הרבה יותר גרועים של שואה, של קומוניזם, והיו מעולם גזירות גיוס, אבל כלל ישראל תמיד עמד במסירות נפש.

מה מבקשים מאתנו? קצת יותר קבלת עול תורה, קצת התנתקות מהתרבות של העולם הזה. צריך לדעת שזה לא הבג"ץ ולא הפקיד הזה או אחר, אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו דורש מאתנו פשוט קצת, טיפה, מסירות נפש. נכון, לשבת בכלל כמה ימים זה מאוד לא נעים, אבל איפה היו אבותינו במסירות נפש שלהם? אם אלו האבות שלנו, אלו האמהות שלנו, הם אלו שהמליכו את הקדוש ברוך הוא, הם היו האיתן האזרחי, גבורת ארי, ומי הבנים? איזו מסירות נפש דורשים מאתנו? פשוט להיות שקוע בתורה אבל בלי שום דברים אחרים. וכי בנים של עם שכזה ילכו ויפקירו עצמם למכשירים של עצת בלעם, לשבור ולהפקיר לגמרי כל צורת ישראל, כל קדושת ישראל? וכי לא נעמוד בניסיון פשוט כזה? וכי עוד נלך להכניס אותו לקודש הקודשים?

אשריכם תלמידי חכמים

תראו איזה עם קדוש אנחנו. ברוך השם, אשריכם תלמידי חכמים, ברוך השם, הבית מדרש הזה כולו סמל של התמדה וטוהר. האווירה העצומה של רותחא דאורייתא, כבוד שמיים שרואים כאן, ההרמוניה והאחדות כאן הוא להפליא. אתם אלו שמחזיקים את העולם. "מאן מלכזי רבנן", בכס תלוי קיום כל העולם. שהשקיעות: זֶהָא כֹּלָה קוּדֵשׁ, בלי שום מפריעים, והסדרים קודש קודשים. זו הדרך לזכות ליום הדין, זה ה"ימית עצמו" וההמלכה הגדולה ביותר.

יתן ה' וכה יוסיף לכל אחד כתיבה וחתימה טובה לחיים טובים וארוכים, בספרם של צדיקים גמורים. והעיקר, להגיע לתכלית של כל הימים הנוראים, ליום הכיפורים, ללוחות שניות, להושענא רבה, לחדר ייחוד, לשמחת תורה. זו התכלית, שלא נתאוו הנביאים והחכמים לימות המשיח, אלא לעסוק בתורה מתוך שמחה וטוב לבב. "והופע בהדר גאון עזר על כל יושבי תבל ארצך בקרוב". שִׁתְּהָא שְׁנַת גְּאֻלָּה, הַצְלָחָה זְהוּוּחָה בְּרִיחַ וּבְגֶשֶׁם, בספרם של צדיקים גמורים.

מכתבי רבותינו

מתחזקים בענייני מוסר בפרט בימים האלו - הכנה לימים הנוראים

"יכוון עצמו במה אשר בידו, לחזק עצמו בעקרי התורה אשר זאת מהות של ראש השנה הבעל"ט מלכויות, זכרונות, שופרות, לקבל על עצמו עול מלכות שמים ולהמליך את השי"ת על עצמו ולפי כוחותיו"

יקרת מכתבו קבלתי! אצלנו ב"ה הכל בשלום, כן כל החבורה אשר נמצאים בפה הם ב"ה מתחזקים בענייני מוסר בפרט בימים האלו הכנה לימים הנוראים. ימים אשר בהם תלוי כל העתיד הגדול בכללות ובפרטות של כל אחד ואחד, מי האיש אשר חושב בעד התקות הגדולות אשר מוכן בעדינו אשר אין לא ראתה אלוקים, זולתך יעשה למחכים לו (ישעי' ס"ד ג'). יכוון עצמו במה אשר בידו, לחזק עצמו בעקרי התורה אשר זאת מהות של ראש השנה הבעל"ט מלכויות, זכרונות, שופרות, לקבל על עצמו עול מלכות שמים ולהמליך את השי"ת על עצמו ולפי כוחותיו:

מברך אני את ידידי ואת כל הנלוים בכתיבה וחתימה טובה, שנת של קירוב אליו ית' ואני קרבת אליו לי טוב אמר דוד המע"ה (תהלים ע"ג כ"ח)... ידידו המברכו בכל טוב, ואיש אל רעהו יאמר חזק:

מכתב נפלא מהגה"צ המשגיח

רבי יחזקאל לוינשטיין בענייני

דיומא של ימי חודש אלול,

לתלמיד הגר בארצות הברית,

וכה כתב (אור יחזקאל -

מכתבים - מכתב רס):

ראש השנה בצל מרן המשגיח רבינו ירוחם זצוק"ל

זאת ישנה ביציר חלש זה חכמה בלי סוף. כשיתבונן בשממית, ביציר פשוט כזה שהוא ממש כאין וכאפס, איך יכיל בקרבו חכמה נפלאה עד אין סוף - מזה מתגלה לנו שמו יתברך. ככל שהנבא יותר זעיר וחלש, תגדל מזה ההכרה בשמו יתברך."

*

מתוך תיאור שכתב שמעון ביקל (כפי הנראה היה עיתונאי במקצועו) שהגיע מברלין למיר מתחילת חודש אלול עד לאחר הימים הנוראים:

"יום הדין קרב, יש לקבל פני מלכות שמים. מי מסוגל להרגיש עצמו ראוי לכך? ההתלהבות בלימוד גדלה, השתפכות הנפש בתפילה עולה, ראש השנה יכול לבוא.

בני ישיבת מיר מוכנים, כאשר הם מרגישים עצמם אינם ראויים ואינם מוכנים ליום הדין."

ותלמיד שהוסיף לתאר את רוממות התפילה כתב: "הבית נרעש מקול כל אמן, ומקול אמן יהא שמיא רבא! והסדר והנקיות היה עד מאד. ובספסל ארוך אשר כל השנה ישבו שם תשעה תלמידים, היו יושבים בימים אלו שלושה עשר או ארבעה עשר אנשים. גם הועמדו ספסלים יתירים בימי אלול אל הישיבה, שלא עמדו שם בכל השנה. ומהבל פיהם של המתפללים, שעמדו דחוקים זה אצל זה היה הבית מלא עבים וחום, עד שמקירות הישיבה נהרו נהרות של זיעה ורצפת הקרקע היה לח. וסידר המשגיח שיהיה מקום לכל אחד ולא יהיה שום אחד עומד.

כבוד גדול היה להתפלל לפני התיבה ולעלות בעלייה לתורה. המשגיח עלה לעליית לוי, וראש הישיבה הגר"י פינקל היה נוהג את עצמו שלא ליקח שום עליה בראש השנה ויום הכיפורים."

סיפורה הרבנית גינצבורג בתו של המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין זצוק"ל:

על אף שהיו עוד שלושה בתי כנסת בקרבת מקום לישיבה, הייתה הישיבה זו אשר הרעידה את העיירה באינטנסיביות של התפילות.

ועוד תיאור תמציתי מאוד על ימים נוראים בישיבה במיר שנשלח לאבא מפי בנו הלומד שם:

"פה במיר הייתה הישיבה מלאה מפה לפה, היו הרבה אורחים. שחרית התפלל מאיר איבניצער (איבניץ) היא עיירה יהודית המרוחקת שלושים ק"מ מוואלוז'ין, ומוסף ר' יעקב... הבעל תוקע היה ר' יוסף שלמה, המנהל של הישיבה קטנה. המקריא היה כל הקולות הראשונים המשגיח שליט"א ושאר הקולות הרב קלמנוביץ מראקוב, מפני שהמשגיח עמד עוד בשמונה עשרה."

יש לציין שהמשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצוק"ל היה מאריך בתפילת שמונה עשרה שלו עד אחרי חזרת הש"ץ, וכל תפילת מוסף נמשכה בישיבה כארבע או חמש שעות.

באחד השנים הגיע אברך מבוגרי הישיבה לשהות בר"ה בישיבה, וכשנכנס שאלו רבי ירוחם: מדוע באת? אמר שבא לשמוע שיחות מהמשגיח, אמר לו רבי ירוחם: א"כ עליך לשלם עבור כך. מתחילה חשב התלמיד שמתבדח עמו, אבל כשראה שהוא עומד איתן בדעתו, שאלו כמה עולה שמיעת השיחות, אמר רבי ירוחם שיעשה חשבון כמה הוא צריך עוד להוצאות למשך שהותו שם בעיר מיר, וכן שישאר לו להוצאות הדרך והשאר יתן לו בעבור השיחות.

התלמיד שמע הדברים כשמתפלל על כל הענין, אמנם כדברי רבו עשה, ומסר לו סכום כסף. בשנה ההוא ייחד המשגיח את דיבורו בימים הנוראים בחומר המחלוקת והזהירות הנדרשת להתרחק ממנה לא להיסחף אחריה.

אחרי כמה שנים נתמנה אברך זה להיות רב בעיר, ועם הזמן נתהווה שם איזה מחלוקת בין הבעלי בתים, ואז עלה לו בזיכרונו הדברים ששמע מרבי ירוחם, וע"פ הדברים ששמע כן התנהג, וב"ה זכה לעמוד מן הצד וניצל מלהיסחף אחרי אש המחלוקת שם.

אחרי תקופה, הרגיש בנפשו הכרת הטוב לרבו רבי ירוחם שכל מה שזכה להוציא נפשו ממחלוקת נזקף לזכותו, ולכן נסע במיוחד להודות לו על כך.

אמר לו רבי ירוחם: הנה, אז כשבאת לכאן לימים הנוראים, הבנתי שעוד יבוא יום ותקבל עליך משרה רבנות בעיר אחת, וכפי שהנני מכיר את תכונת נפשך הנך עלול להיסחף במחלוקת, ולכן אמרתי אז שיחות אלו במיוחד בשבילך אבל ידעתי שאילו היית שומע את השיחות בחינם אין כסף, אז כבולעו כך פולטו, ולא יכנסו הדברים בקרבך, ולכן בקשתי ממך לשלם עבור כך, והטבע הוא כשאדם משלם עבור דבר הרי רצונו שישתלם לו, ואז ידעתי שבוודאי תקשיב היטב לדבריי ותכניסם בקרבך, והפטיר לו: אמנם איני זקוק למעותיך, ופתח לו את מגירתו והגיש לו את כל הסכום שנתן לו אז - והחזירו אליו...

*

היה זה בשיחה יומיים לפני ראש השנה בישיבת מיר בפולין. מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצוק"ל פתח את שיחתו ואמר: "כשנזדמן לי לראות ארי (היה זה אחרי שביקר בגן חיות כאשר היה בעיירת מרפא) התבוננתי בכוחותיו הגדולים והעצומים, הריהו מלך החיות לא ירא ולא יחת מפני כל, אלא הוא המטיל אימתו על הכול, כל מיני מחלות ודאגות לא ישלטו בו, כוחותיו הם כי בלי גבול ותכלית. ואז בהתבונני בו ראיתי את מי שאמר והיה העולם.

בארי אנו רואים דבר שהוא למעלה מכל טבע, שאילו לא היינו יודעים שארי מת לא היינו מאמינים בזה בשום אופן, אבל גם ארי מת, ואם כן יש עוד יותר גדול ממנו, ורואים אנו איפה את בוראו..."

המשגיח רבי ירוחם ואמר: "כשמתבוננים ברמש, בקטן וחלש שבנבראים, שכל מציאותו אין ואפס, ובכל

בשנת תרע"ד פרצה מלחמת העולם הראשונה היה זה כשצבאות גרמניה פלשו לשיטחה של פולין ומנגד המעצמה הרוסית ניצבה אף היא למערכה מיר בהיותה בתוך לוע הקרבות הופגזה קשות ואף בנין הישיבה נשרף בשל כך.

סיפור מדהים שח **רבי הרץ ב"ר הי"ד מתלמידי ישיבת מיר**: באותם ימים החלו חיילי צבא רוסיה לאתר 'משתמטים' מן הצבא. הימים היו ימי ראש השנה ובני הישיבה נאספו כולם בבית הכנסת הגדול במיר בחצר בתי הכנסיות [שול-הויף]. פתאום נודע כי חיילי הצבא מחפשים עתה בעיירה משתמטים מן הצבא. בני הישיבה כולם היו בגדר זה שהרי הם מעולם לא התייצבו לשירות בצבא הרוסי, והסכנה ריחפה עתה מעל ראשם, שכן זממו לקחתם לעמוד בחזית המלחמה כשהכל ידעו כי מלחמה זו הינה עקובה מדם.

ראשי הישיבה שקלו שמא רצוי שבני הישיבה יתפזרו בין יתר בתי הכנסיות בינות למבוגרים ולא יוותרו כאן במרוכז, יבלטו בעיני החיילים ויפלו לפניהם כטרף. השאלה הגיעה קמי מרן המשגיח הגה"צ **רבי ירוחם זצ"ל** והוא החליט כי על בני הישיבה להשאר במקומם ותחת זה להגביר את תפילתם ובטחונם בה' שיוציאם מצרה זו. רעם התפילות וקולות הזעקה שבקעו אותה עת מביה"כ הותירו את רישומם לנצח בלב תלמידי הישיבה, התפילה היתה שונה מתמיד: לפתע קבלו המלים "מי יחיה ומי ימות, מי לחרב..." משמעות שונה... התרוממות עצומה אחזה בכולם.

כעבור שעות מספר נודע הנס הגדול: החיילים ערכו חיפושים בכל בתי הכנסיות בעיר לחפש אחר משתמטים, ורק על מיפתן בית הכנסת הגדול מקום תפילתם של בני הישיבה לא דרכה כף רגלם כלל.

*

מעשה שהיה בימיו של מרן המשגיח הגה"צ **רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל**, וכדרכו משך כל ימות השנה היה גם בימים נוראים משמיע שיחות מוסר להתלמידים, וחוף מתלמידי הישיבה היו מגיעים ג"כ אברכים מבוגרי הישיבה שרצו לשמוע את אלו השיחות בימים הנוראים.

הנשמה לך, והגוף שלך

ירחי כלה ישיבת מיר

מחזור ט' - לבני ארץ ישראל

להיכנס ליום הכיפורים מבירת המדרש

הצטרף לסדרי לימוד בצוותא בהיכל ישיבת מיר
ושיעורים מגדולי התורה שליט"א

עשרת ימי תשובה

ימים ראשון - שני

ו'-ז' תשרי תשפ"ו

28-29 ספטמבר 2025

להרשמה נא חייגו: 02-5410933

או לחצו כאן ←

לקבלת חוברת המראי מקומות ניתן לשלוח
בקשה למייל: yarchei.kallah@themir.org.il

ברוכים הבאים בשם ה'

מקומות לימוד מיוחדים בבית המדרש בית ישעיה |
ארוחת בוקר וצהריים תוגש בחדר האוכל המיוחד | כיבוד
קל יוגש בסמיכות לביהמ"ד | מקומות חניה שמורים

הנשמה לך, והגוף שלך סדרי הירחי כלה ישיבת מיר

מחזור ט' - לבני ארץ ישראל

סדרי הלימוד יתקיימו בע"ה בישיבה הקדושה בבניין ביהמ"ד "בית ישעיה"

סדרי הלימוד:

8:30-10:00 פת שחרית וכיבוד קל באולם האוכל

סדר הכנה.....15:00
שיעור כללי.....17:00
שיחה.....17:30

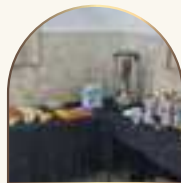
סדר ב'

סדר הכנה.....10:00
שיעור כללי.....12:15
תפילת מנחה.....13:15

סדר א'

13:30-14:30 ארוחת צהריים

כיבוד קל
מוגש בסמוך
לבית המדרש

סדרי הלימוד
בבית ישעיה
קומה ג'

התניה בחניון
ברחוב שומרי אמונים
לתיאום פתיחת השער
נא חייגו: 058-3296465

הארוחות
בחדר האוכל
בבנין המרכזי
(הכניסה מול דרך צדיקים)

